

Gàmbia i Senegal

20 dies

Sambou Kunda. Ecocultural Tourist Home

VIATGES I CULTURES

Viatges d'arrel, inèdits i a mida sota els principis:

Turisme responsable.

Suport a les comunitats locals, entitats socials i emprenedors locals per a un desenvolupament sostenible.

Respecte mutu en l'àmbit personal, ideològic, dels símbols i dels recursos naturals.

ÀFRICA D'ARREL

Cultura, tradició i força

Gàmbia és una excel·lent entrada per iniciar-nos a l'Àfrica. Una oportunitat per descobrir i gaudir de la cultura i tradició africana en llocs inèdits entre la línia del tròpic i del sahel. Una ruta pensada perquè t'obri les portes a les cultures mandinga, peul, diola, bassari, wolof i manyako al llarg de poblats, camins i gent; del musulmà a l'animisme pur; de la ciutat al món més rural; dels baobabs als camps verds d'arròs a les illes verges del delta del Casamance. Un viatge que és una amalgama de països, regions, cultures, tradicions i sobretot, de poder-ho disfrutar.

Per a viatgers individuals o grups molt reduïts (màxim 6-8 persones), per adults, joves o amb famílies amb infants:

- Novells
- De descoberta de l'Àfrica subsahariana
- D'aprofundiment
- Cooperants

Més de 13 anys en organització i acompanyament en viatges avalen la nostra experiència.

CONTACTE

Sambou Kunda. Ecocultural Tourist Home

Brikama Jamissa, The Gambia

Malang Sambou

msambou@hotmail.com

DIA 1. BARCELONA-BANJUL

Arribada a la matinada a l'aeroport internacional de Banjul (Yundum). Trasllet al Sambou Kunda, la casa rural en el bell mig del barri de Jamissa a Brikama. Benvinguda per part de tot l'equip amb unes begudes típiques i algun pica-pica.

Sambou Kunda, la casa de la família Sambou, és una casa de turisme rural situada a Brikama (Gàmbia) a 30 minuts de l'aeroport, en el bell mig del barri de Jamissa, en plena comunitat africana. Una casa amb carisma, de respecte dels rituals de convivència, de presentació amb el veïnatge i comunitat africana...una casa que et transporta a l'Àfrica d'arrel. Una casa amb tradició africana que combina les prestacions pel turisme internacional respectuós, el centre de partida i retorn dels viatges que organitzem.

DIA 2. LA COSTA DEL (KARTOONG, GUNJUR I SANYANG)

S O M R I U R E

Després d'esmorzar, visitarem diversos poblats de l'anomenada Costa del Somriure. Unes platges verges amb assentaments de pescadors. Si tenim sort, comprarem peix acabat de pescar per fer el sopar. El darrer poble de Gàmbia, amb frontera amb Senegal, s'anomena Kartoong. És un petit assentament al delta del riu Gàmbia que

combina l'aprofitament pequari del riu amb la pesca en alta mar. Pararem a dinar a un restaurant a la platja de Sanyang, on aprofitarem per fer una remullada en ple Atlàntic. A la tarda, veurem el tràfec de les barques arribant a la costa de Gunjur. La descàrrega del peix i com aquest es prepara per vendre'l immediatament, o ja es prepara, amb assecatge o es fuma, per vendre'l terra endins. Una exposició de colors, moviment i feines sumament coordinades enmig d'una gran multitud. A uns metres d'aquest batibull, hi ha un aiguamoll

DIA 3. LA RESERVA NATURAL D'ABUKO I KACHIKALI

A primera hora del matí, gaudirem d'una passejada per la reserva natural d'Abuko. Un petit reducte de la vegetació característica de la zona, on podem observar els canvis que ha patit aquesta terra. Dinarem al Lamin Lodge, un moll on surten excursions en barca riu amunt, amb vistes als manglars.

A la tarda, visitarem Kachikali, un antic santuari de culte a la fertilitat amb cocodrils i el gran fromage (arbre anomenat també pota d'elefant). Al final del recorregut, es pot visitar un petit museu local que ens situarà de la diversitat d'ètnies i del tipus d'instruments musicals, vestuari i tradicions que té cadascuna d'elles. A la tarda, es pot anar a fer una primera presa de contacte amb el mercat i si a la nit encara es tenen forces, podem sortir a fer unes copes i escoltar música als locals que freqüenten els gambians.

DIA 4. BRIKAMA-WASSU-BANSANG

Esmorzarem ben aviat i sortirem per agafar el primer ferri que ens creuarà a l'altra vora del riu Gàmbia. Passarem de la zona sud, de l'illa de Banjul, al poble de Bara, a la costa nord. El camí cap a l'interior de Gàmbia, per aquesta zona, transcorre per una carretera amb bones condicions on la intensa calor de l'interior es farà pas a la brisa de la costa. Pararem a Wassu, una visita al culte al sol megalític, on famílies reials estan enterrades i on es realitzaven rituals sagrats seguint una simbologia numerològica, triangular i energètica. La màgia del moment estarà acompanyada per la música dels balafons. A la tarda i després de creuar, Jamjanbureh, illa dels esclaus, arribarem a Bansang. Ens allotjarem en els apartaments que disposa l'hospital per a les seves visites.

DIA 5. BANSANG I ELS SEUS VOLTANTS

Esmorzarem i seguidament farem una visita per l'hospital, on podrem veure el projecte de cooperació que està iniciant Africa M'Bolo i d'altres entitats. A la tarda, visitarem els poblats del voltant. Des dels aprofitaments dels horts al costat del riu als poblats peuls; poblats amb cases de fang circulars i sostres de palla, totes elles molt aglutinades.

DIA 6. BANSANG-PAÍS BASSARI

De ben matí, marxarem cap al país Bassari. Serà un dia llarg, on deixarem Gàmbia per donar pas a Senegal, enmig d'un paisatge d'acàcies esquitxat d'agricultors treballant la terra. Pararem a Basse, la darrera ciutat important de la zona oriental de Gàmbia, per estirar les cames, on observarem la decadència d'un antic centre comercial.

Farem una parada a Tambacounda, on hi dinarem, estirarem les cames a la vila artesanal. Deixarem la terra dels serahules per anar al País Bassari, la regió més meridional de l'interior de Senegal i al costat del Parc Nacional del Niokolo-Koba. Passarem per poblats malinkes i un paisatge del cultiu del cacahuet. Cap al tard, arribarem a Kedougou, al peu del de les muntanyes del Fruta Djalou i on pernoctarem en el campament d'un fula.

DIA 7 I 8. KEDOUGOU-IBEL- IWOL-DINDIFELO-KEDOUGOU

Des del campament base a Kedougou, iniciarem el trekking al País Bassari, la frontera entre Guinea i Mali, a l'única zona muntanyosa de tot Senegal i Gàmbia, amb l'acompanyament d'un guia fula. L'ascensió ens anirà portant cada cop més a l'Àfrica rural, on encara la tradició està molt arrelada. En aquesta època estan gairebé tots al camp, però podrem visitar com treballen el fang per fer les seves eines i al final del trekking, ens podrem remullar a la cascada de Dindifelo. Un espectacular salt d'aigua.

DIA 9. KEDOGOU-ZIGUINCHOR

Després d'esmorzar deixarem el País Bassari per entrar a la regió de Cassamance, a la terra dels dioles. Primerament, a l'alta Cassamance, on pararem a la seva capital, Kolda per dinar. Ens acompanyarà al llarg del trajecte un verd paisatge compost d'arrossars, palmeres i rius que es farà més palès quan entrem a la Baixa Cassamance. Ens aturarem a Ziguinchor, capital colonial de la Baixa Cassamance.

Cassamance i els dioles és una identitat simbiòtica, un respecte a la natura que és la mare de les seves creences i rituals ancestrals, l'animisme, en el bell mig dels boscos. Cultivadors per excel·lència de l'arròs, gaudirem del verd d'aquests cultius i com el treballen, però també de la diversitat d'ambients (dels bolongs i manglars a les formacions vegetals del litoral, els palmerals i els boscos, de baobabs i ceibes), però també d'ètnies diola (karoninque, essil, fognys, flups...).

A l'arribar a Ziguinchor, passejarem pels seus carrers i després hi farem nit.

DIA 10. ZIGUINCHOR-M'LOMP-EDIOUNGOU-OUSSUEY

Pel matí ens dirigirem a M'Lomp, poble cèlebre per la conservació de les cases à étages, de pisos, i del fromage sagrat de més de 400 anys. Ens encaminarem cap a Edioungou, un poblat on les dones per tradició treballen la ceràmica i dinarem a la terrasseta amb bones vistes als manglars. Farem una caminadeta cap a Oussouye, localitat d'un important reialme. És un centre impregnat de fortes tradicions ancestrals i per això, no podem no saludar al cap del poblat. Aprofitarem per visitar Kalaamisoo, un centre de discapacitats on treballen la palla fent tot d'objectes. Dormirem a una casa recuperada del tipus cases à étages.

DIA 11. OUSSUEY-DJEMBERENG

Després d'esmorzar ens dirigirem cap a Djembereng; un lloc ideal per a fer una pausa en el camí. És un poblat de pescadors, rural i tradicional, que manté vius els seus rites d'iniciació i les plantacions d'arròs al so dels tambors.

Ens allotjarem en el campament Le palage, regentat pel Toti i la Lulu, una parella catalana amb molts projectes

d'impuls cultural a la zona. El campament és una meravella a tocar de les dunes de la platja, envoltats de gegantins fromages.

En aquesta regió, és típica la lluita africana que es practica els diumenges. Potser que puguem assistir a una d'aquestes programacions.

DIA 12. DJEMBERENG-THIOK-ESSIL

El trajecte ens portarà a la part més septentrional de la Basse Casamance; d'un petit poblat al poble més important diola de la regió. Farem una parada a Affiniam, un fantàstic enclavament entre el riu i la selva, en un dels campaments de la xarxa *villageois*, per dinar a l'ombra dels fromages.

Thiok-Essil, sorprèn pel seu gran tamany però com manté un funcionament rural, tradicional amb l'estructura en quadrícula (illes quadrades on cada casa té el seu hort i els seus arbres i un espai de relació). Ens allotjarem en el campament del Bonis, una casa *implovium* a les afores, prop de llocs sagrats de

DIA 13. THIOK-ESSIL

Esmorzarem en el campament i ja començarem a perfeccionar les salutacions. El protocol de les salutacions és bàsic aquí, no es pot obviar saludar. Visitarem diverses famílies on veurem què fan, com s'organitzen i sobretot, gaudirem de la seva hospitalitat. Dinarem i soparem en una casa familiar atesa per l'Aminata i després algun dels seus fills o el seu marit ens oferirà un té sota del mango.

És un moment especial i ideal per disfrutar de la més pura tradició i l'ambient rural. Veurem com cultiven l'arròs, a l'estil tradicional amb les eines *fussil*, *gakalama*.

DIA 14 I 15. THIOK-ESSIL-CUBA-SANKOY- ILLA DELS OCELLS-ALBADARI-ABENE

Pel matí, ben aviat, embarcarem per iniciar els dos dies d'excursió a les illes d'un dels afluents del riu Casamance. Enfilarem la ruta enmig de manglars, amb una gran diversitat d'ocells fins arribar a l'illa de Cuba. Una illa on estarem en contacte amb el més profund animisme, on impregna tot l'ambient. Aquí tot és sagrat i per tant, o no sé que ens donin permís, no podem tocar res.

Entrarem enmig de les plantacions de marihuana i si veiem a les dones, podrem provar

el bunuk (vi de palma). Dinarem rumb a la illa de Sankoy, l'illa de la sorra blanca, on gaudirem d'una posta de sol solitària, mentre es prepara el foc, l'acampada i els contes africans.

Al matí següent, marxarem després de pescar copinyes a la costa senegalesa, passant per l'illa dels ocells. Menjarem un pisolabis a la piragua. S'acabarà l'excursió en Albadari, on ens dirigirem

DIA 16 I 17. ABENE-GIRACUMU-BRIKAMA

Al matí següent, després d'un bany ens dirigirem a Giracumu. Un poblat petit i força aïllat on coneixerem la força i energia de la tradició dels africans en la natura. Estarem en el poble del gran Junkun, un jabalista de tradició familiar, on molts africans i sobretot dioles, van a curar-se a través del contacte amb la natura.

Al matí, les dones ens ensenyaran el projecte que s'està engegant de cooperació. La millora dels punts de captació d'aigua és fonamental. Els banys, els menjars i el beure surten del mateix pou. Un pou, on ara per ara, no té ni politja per pouar l'aigua. Emprendrem el camí de tornada cap Brikama on la descobrirem millor. És un punt de parada i estada obligada ja que és la tercera ciutat més important de Gàmbia i té una reconeguda gran tradició musical. Aquí hi viuen les famílies més famoses de griots, els trobadors africans que relaten històries de famílies i fets acompanyats de la Kora i a vegades també amb balafon i tambors.

DIA 18. BRIKAMA-TUJERENG-TANJI-BRIKAMA

Al matí després d'esmorzar, ens dirigirem cap a la costa del somriure, però aquest cop, al poble de Tujereng. Allà, visitarem el molí de gra que es va inaugurar fa un any per un projecte de cooperació entre associacions de dones. Aquí agafarem el carro tirat pel burret i anirem cap a la platja. Allà, en un petit "xiringuito" local, el Fansung ens prepararà un peixet mentre ens fem un bany. Després continuarem fins al poble de Tanji. Allà farem dues parades obligades: al museu i els seus voltants i la zona de pescadors. La nit ens espera un sopar de gala africana, ben merescut després del llarg viatge.

DIA 19. ELS COLORS, LES OLORS I EL MOVIMENT DELS MERCATS LOCALS: BRIKAMA I SEREKUNDA

No es pot marxar d'Àfrica sense aprofundir en els mercats. Els mercats són l'expressió del comerç, dels negocis, del seu sentit de la vida amb moviments, colors, olors i soroll. En aquests indrets hi pots trobar de tot, des de la petita parada de peix als quatre tomàquets, a l'okra, bissap, cacahuards, anacards, sinsilinyamo, arrels, baobab, batiks, extensions, etc., tot en petites parades atents al possible comprador i amb la salutació en la boca per iniciar la venda.

Brikama hi ha el mercat i el mercat d'artesans, on es troben tot de materials fets de fusta, i a Serekunda, ciutat de pas, obligatòria i de gran bullici, hi trobem el mercat local més gran. Un laberint que ens perdrem

DIA 20. BRIKAMA-BANJUL-BRIKAMA-BARCELONA

No podíem marxar de Gàmbia sense visitar la capital. Una illa amb una atmosfera colonial amb edificis d'estil aku, arquitectura de la primera etapa victoriana del segle XIX. Visitarem l'arc de triomf i passejarem pels seus carrers del barri antic, plens de pols i vaivé de gent. Entrarem a l'Albert Market, un mercat més encarat als turistes i per aquells que estiguin interessats, es podrà a anar a visitar el National Musuem.

A la nit, soparem i ens dirigirem a l'aeroport per agafar el vol de tornada.

Sambou Kunda

Ecocultural Tourist Home

Brikama, The Gambia

msambou@hotmail.com

Despertes amb el runruneig del pou d'aigua de la casa que és el vaivé diari d'abastament d'aigua del barri; t'acompanya la mainada amb els seus jocs, cants i somriures encisadors de brillantor d'ulls; disfrutes del ritual del te amb els homes enmig de les llargues converses, bromes i rialles; de la cuina i secrets gastronòmics de la Sireh; de la magnificència de les salutacions en mandinka, djola, wolof; de la posta de sol africana que s'emporta la calor asfixiant i el sol abrasador del dia; del mercat local immens, colorista, laberíntic i diari; d'un estat de pau, llibertat i saludable convivència comunitària que et transmet aquestes terres; de les activitats culturals dels locals de la ciutat, dels programes festius de bodes, batetjos i altres cerimònies i de les pròpies festes de celebracions de la casa.

Una aposta de centre cultural, d'atenció al viatger i de turisme sostenible i responsable, és el significat del **Sambou Kunda, Ecocultural Tourist Home**. Una altra manera de concebre els viatges a l'Àfrica subsahariana, a l'Àfrica de l'Oest, partint de Gàmbia i Senegal. Un assessorament, acompanyament, disseny de viatge respectant el nostre decàleg de viatges.

1. **D'arrel.** El guia té un rol d'acompanyant facilitador que ens obre les portes de la cultura i societat africana, les diverses comunitats i que ens permet endinsar-nos i conèixer entre ells i elles i fins on nosaltres establim el límit.
2. **A mida.** Disseny i organització dels viatges amb tu i segons les teves motivacions per haver seleccionat aquest destí.
3. **Inèdits.** Rutes fora dels destins dels tour-operadors. Llocs, indrets, activitats pròpies de cada comunitat.
4. **Flexibles.** Amb possibilitat d'adaptació a les necessitats i ritmes del viatge en cada instant.
5. **D'immersió social** en les comunitats. Es viu i conviu dins de cada comunitat seguint els seus ritmes i activitats diàries. No ets un contemplador/observador de l'escena sinó un agent actiu en aquesta.
6. De gaudi i respecte de la **natura**. Ecosistemes frontissa del sahel i els boscos tropicals secs, de contacte amb els manglars, les salines i aiguamolls amb tota la gran biodiversitat de flora i fauna que alberga.
7. **D'aposta cultural.** Un emplaçament on palpem la cabuda de la tradició amb la modernitat, l'animisme més ancestral amb l'Islam i el cristianisme
8. De convivència amb l'**amalgama d'ètnies**. Cada regió es caracteritza per una ètnia predominant però hi conviuen harmònicament una gran diversitat d'altres (mandinka, djola, peul, wolof, serer, serahule, mandiacó)
9. De **cooperació**
10. De **tradició**